

ТЕХНОЛОГІЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ
ДО ЗАСТОСУВАННЯ ПРОЄКТНОГО НАВЧАННЯTECHNOLOGIES FOR THE TRAINING OF FUTURE PRIMARY SCHOOL
TEACHERS FOR THE APPLICATION OF PROJECT EDUCATION

УДК 371.135

DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2022/49.1.28>**Красовська О.О.,**докт. пед. наук, професор,
завідувачка кафедри
теорії та методик початкової освіти
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний
університет імені академіка
Степана Дем'янчука»**Сойко І.М.,**канд. пед. наук, доцент,
декан педагогічного факультету
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний
університет імені академіка
Степана Дем'янчука»**Миськова Н.М.,**канд. пед. наук, доцент,
доцент кафедри теорії
та методик початкової освіти
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний
університет імені академіка
Степана Дем'янчука»**Хом'як О.А.,**канд. пед. наук, доцент,
доцент кафедри теорії
та методик початкової освіти
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний
університет імені академіка
Степана Дем'янчука»

Стаття присвячена методичному вивченню особливостей реалізації проєктної діяльності у професійній підготовці майбутніх учителів початкової школи. Особливу увагу акцентовано на тому, що стратегічним завданням вищої школи є формування професійної компетентності майбутнього вчителя, здатного до ефективної діяльності у фаховому полі, творчої самореалізації, спроможного розв'язувати типові й проблемні завдання у власній педагогічній діяльності. Серед них: слабка вмотивованість студентів, теоретизований характер інформації, усталені форми, методи та технології навчання, відсутність інтегрованих зв'язків під час опанування професійно орієнтованих дисциплін, абстрактний характер засвоєння професійно спрямованих знань тощо. З'ясовано, що в освітньому процесі на сучасному етапі активно використовується проєктна діяльність у якості самостійної контекстної технології інтенсивного навчання, яка представляє собою сукупність проєктних завдань, спрямованих на досягнення результату в навчанні і досягнення мети. Зазначено також, що проєктна діяльність – це різновид імітаційного моделювання, який представляє собою групове завдання для відпрацювання послідовності дій у штучно створених умовах та є формою квазіпрофесійної діяльності, яка створює предметний і соціальний контекст майбутньої професійної діяльності. Різновиди проєктної діяльності належать до технологій контекстного навчання. Доведено, що найбільш яскравою формою ігрового проєктування квазіпрофесійної діяльності є імітаційна, рольова гра. Під час її проведення вдало моделюється предметний і соціальний зміст майбутньої праці, задається його контекст. Запропоновано методичну розробку технологічних організаційних етапів навчально-педагогічної гри на практичному занятті-імітації уроків різних освітніх галузей у початковій школі.

Ключові слова: майбутні учителі початкової школи, фахова підготовка, проєктна технологія, професійна діяльність.

The article is devoted to the methodical study of the peculiarities of the implementation of project activities in the professional training of future primary school teachers. Special attention is focused on the fact that the strategic task of the higher school is the formation of the professional competence of the future teacher, capable of effective activity in the professional field, creative self-realization, capable of solving typical and problematic tasks in one's own pedagogical activity, however, there are a number of factors that prevent the implementation of this task of higher school. Among them: weak motivation of students, theorized nature of information, established forms, methods and technologies of education, lack of integrated connections during mastering of professionally oriented disciplines, abstract nature of assimilation of professionally oriented knowledge, etc. It was found that in the educational process at the current stage, project activity is actively used as an independent contextual technology of intensive learning, which is a set of project tasks aimed at achieving learning results and achieving the goal. It is also noted that project activity is a type of simulation modeling, which is a group task for working out a sequence of actions in artificially created conditions and is a form of quasi-professional activity that creates the subject and social context of future professional activity. Varieties of project activities belong to contextual learning technologies. It has been proven that the most vivid form of game design of quasi-professional activity is an imitation, role-playing game. During its implementation, the subject and social content of the future work is successfully modeled, its context is set. A methodical development of the technological organizational stages of the educational and pedagogical game in a practical lesson-simulation of lessons of various educational fields in primary school is proposed.

Key words: future primary school teachers, professional training, project technology, professional activity.

Постановка проблеми у загальному вигляді.

Стратегічним завданням вищої школи є формування професійної компетентності майбутнього вчителя, здатного до ефективної діяльності у фаховому полі, творчої самореалізації, спроможного розв'язувати типові й проблемні завдання у власній педагогічній діяльності. Проте існує ряд чинників, які перешкоджають реалізації цього завдання вищої школи. Серед них: слабка вмотивованість студентів під час опанування професійно значущих компетентностей майбутньої педагогічної діяльності; теоретизований характер інформації, що пропонується студентіві під час вивчення фахових дисциплін; усталені форми, методи та

технології навчання, спрямовані на сприймання, осмислення та запам'ятовування навчального матеріалу; відсутність інтегрованих зв'язків під час опанування професійно орієнтованих дисциплін, абстрактний характер засвоєння професійно спрямованих знань тощо. Вказані чинники свідчать про недостатній рівень практичної спрямованості фахових дисциплін, відсутність їхнього взаємозв'язку, систематизації знань студентів.

Очевидно, що під час переходу до компетентної моделі навчання особливої актуальності набуває розроблення технологій формування фахівців у вищій школі, максимально наближених до умов майбутньої професійної діяльності. До

таких технологій належить контекстне навчання, яке моделює предметний і соціальний зміст майбутньої професії як системи широкого спектру дидактичних технологій. Головною характерною рисою навчально-виховного процесу контекстного типу, що впроваджується за допомогою системи інноваційних і традиційних форм, методів і засобів навчання, є особистісна активність фахівця, яка формується шляхом виховання предметно-професійних та суспільнозначущих якостей майбутнього вчителя.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Компетентнісне навчання лежить в основі процесу формування майбутнього вчителя початкової школи. Теоретичні й практичні засади реалізації компетентнісного підходу до підготовки майбутніх педагогів розкриваються в дослідженнях вітчизняних та зарубіжних вчених В. Бондаря, Л. Коваль, А. Кузьмінського, О. Пометун, О. Савченко, С. Скворцової, А. Хуторського, Д. Мак Кліланд (D. Mc. Clelland) і Б. Мансфілд (B. Mansfield), Д. Равен (D. Raven), Т. Гофман (T. Hoffman) і М. Лінард (M. Linard).

Особливої уваги заслуговує проєктне навчання. Проблема проєктної діяльності стала предметом дослідження вітчизняних та зарубіжних учених (О. Анісімов, В. Беспалько, І. Бухтіярова, М. Запрудський, О. Гребеннікова, Ю. Громико, Є. Заір-Бек, Г. Ільїн, Н. Матяш, Є. Полат, О. Прикот, Г. Селевко, В. Симоненко, В. Слободчиков, С. Шишов, С. Ящук та ін.). Проаналізувавши дослідження багатьох учених, доходимо висновку, що в науковому середовищі не існує єдиного розуміння сутності самого терміну «педагогічна технологія», дослідники трактують його і як конкретна практика роботи вчителів, спрямована на формування в учнів певної системи інтелектуальних і практичних умінь; і як комплексний метод навчання; і як педагогічна технологія; і як система навчання.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Вважаємо, що з пошуком конструктивних шляхів і механізмів підготовки майбутніх учителів початкової школи до професійної діяльності в умовах Нової української школи, слід активно застосовувати інноваційні технології навчання, чільне місце серед яких посідає проєктна діяльність.

Метою статті є методичне вивчення особливостей реалізації проєктної діяльності у професійній підготовці майбутніх учителів початкової школи.

Виклад основного матеріалу. В освітньому процесі на сучасному етапі активно використовується *проєктна діяльність* у якості самостійної контекстної технології інтенсивного навчання, яка представляє собою сукупність проєктних завдань, спрямованих на досягнення результатів навчання і досягнення мети. Н. Морєва їх поділяє на дидактичні, розвиткові, виховні [5]. Серед

них вирізняють: дидактичні – формують практичні вміння і навички, розширюють світогляд особистості фахівця. Розвиткові – вчать приймати оптимальні рішення, порівнювати, співставляти, шукати аналогії, розвивати уяву та творчі здібності до внутрішньої мотивації навчальної діяльності і удосконалення навичок самокерування поведінкою. Виховні – формування навичок спільної діяльності, комунікабельності, моральних цінностей, світоглядних установок, адаптація до умов діяльності, саморегуляція особистості.

Проєктування – один із розповсюджених способів інтенсивного вивчення дисциплін. Його мета – процес створення або удосконалення проєктів. Для втілення технології учасників заняття поділяють на групи, кожна з яких займається розробкою свого проєкту. Тему для розробки проєкту можна обирати самостійно, або за пропозицією викладача. Важливо обирати проєкт корисний для майбутньої професійної практики. Ігрове проєктування здійснюється з функціонально-рольових позицій, втілюваних в ігровій взаємодії. Це дає змогу детальніше виучувати об'єкт. Ігрове проєктування може включати проєкти такого типу: дослідницький, пошуковий, творчий, прогностичний, аналітичний [8].

Л. Лук'янова пропонує виокремлювати три етапи, які визначають наступність у здійсненні проєктної діяльності і чітко її регламентують.

1. *Підготовчий етап.* Запланована діяльність: визначення тематики проєкту; створення колективу виконавців і розподіл його на дослідницькі групи; планування роботи (визначення терміну виконання, окреслення завдань, визначення методів роботи над проєктом), обрання пошуку джерел інформації.

2. *Дослідницький етап.* Запланована діяльність: безпосередня робота над проєктом, збирання інформації, встановлення необхідних творчих зв'язків з особами, які можуть допомогти у виконанні запланованої роботи; накопичення інформації, її вивчення, опрацювання; аналіз, систематизація та узагальнення комплексу напрацьованого матеріалу; викладення узагальнених висновків у вигляді таблиць, схем, діаграм, рефератів, рекомендацій; складання звіту.

3. *Підсумковий етап.* Запланована діяльність: презентація отриманих результатів; обговорення за участю учнів групи, курсу, потоку; підготовка лекцій, виступів; організація підсумкової конференції [4].

Проєктна діяльність – це різновид імітаційного моделювання, який представляє собою групове завдання для відпрацювання послідовності дій у штучного створених умовах та є формою квазі-професійної діяльності, яка створює предметний і соціальний контекст майбутньої професійної діяльності. Різновиди проєктної діяльності належать до технологій контекстного навчання. При формуванні професійної компетентності вчителя

початкової школи умовах контекстного навчання В. Готтінг пропонує застосовувати стимули, такі як:

– ефект результативності: орієнтація студентів не тільки на засвоєння науково-педагогічної інформації відповідно до стандарту вищої освіти, але й на творче застосування отриманих знань шляхом виконання спеціальних творчо-пошукових завдань; застосування нестандартних форм і методів навчання та виховання школярів; аналізу шкільних навчальних планів, програм і підручників з позиції вимог педагогічної інноватики;

– пошук «педагогічного ідеалу» через сприйняття, осмислення нової інформації з позиції тактичних і стратегічних цілей навчання; формування власної позиції (читання і обговорення широкого кола наукової літератури, періодики; написання творів, добір матеріалу про інноваційні освітні підходи, розроблені майстрами педагогічної праці, про педагогічні системи, реалізувати які здатні творчо мислячі, високо компетентні фахівці) [1].

До проектних технологій контекстного навчання належать імітаційні вправи, аналіз виробничих ситуацій, тренінги. Імітаційні колективні методи включають розподіл ролей, ігрове проектування, ділові ігри. Імітаційні методи, на думку В. Нагаєва, сприяють формуванню професійних, організаційних і управлінських умінь. У залежності від поставлених цілей і завдань, місця й умов проведення навчального процесу імітаційні проектні технології можна класифікувати на операційно-рольові і навчальні (ділові). Вчений виділяє наступні різновиди імітаційних проектних технологій: операційно-рольові, навчально-ділові, проблемно-орієнтовані, навчально-рольові та навчально-педагогічні ігри [6].

Операційно-рольова гра – форма створення предметного і соціального середовища професійної діяльності, моделювання системи відносин, характеристик для визначеного виду практичної роботи. *Навчальна ділова гра* дає змогу змодельовувати відповідні умови для придбання навичок фахівця. *Проблемно-орієнтовані ігри* визначають складні проблеми і шляхи їх розв'язання в різних галузях. *Навчально-рольові ігри* розвивають аналітичні здібності, сприяють прийняттю правильних рішень у різних соціально-психологічних і виробничих ситуаціях. *Навчально-педагогічні ігри* використовуються для вибору оптимальних рішень, що навчають методам і прийомам діяльності у справжніх умовах. Цей різновид гри вимагає від учасника знань не лише конкретної теми, а й основ педагогіки, психології та методики викладання. *Навчально-педагогічні ігри* використовуються для вибору моделей поведінки, що формують уявлення про професійну діяльність у реальних умовах. Зазначений різновид ігрової діяльності вимагає знань основ педагогіки і психології та фахових методик. Формування соціально активної

творчої особистості майбутнього вчителя вимагає від викладачів використання нестандартних форм педагогічної взаємодії. Практичні та лабораторні заняття проводяться як навчально-педагогічні ігри, які проєктують певні педагогічні ситуації, спрямовані на формування професійних навичок майбутніх учителів початкових класів.

Найбільш яскрава форма ігрового проектування квазіпрофесійної діяльності – *імітаційна, рольова гра*. Під час її проведення вдало моделюється предметний і соціальний зміст майбутньої праці, задається його контекст. *Рольові ігри* – це неначе репетиції педагогічної діяльності майбутніх учителів. Засобом таких ігор створюється можливість «програти ситуацію» освітнього процесу на уроці з різних позицій (з позиції вчителя або з позиції учня). Це дає можливість зрозуміти психологію її учасників і набути певного досвіду професійної діяльності.

Звичайно, щоб проєктована навчально-педагогічна гра була ефективною та відповідала певній проблемній ситуації, потрібно враховувати те, що на її учасників можна впливати завдяки побудові спрощеної професійної ситуації, в якій відображені лише суттєві моменти; виявленню та підсиленню виразного взаємозв'язку між ключовими ролями учасників; стрімкому розгортанню ходу гри у часі; показу наслідків, отриманих на різних етапах прийняття рішень і виконання певних дій; наявній можливості вчитися як на своїх, так і на чужих помилках. Тому, зважаючи на значення навчально-педагогічної гри для творчого розвитку учителя початкової школи та удосконалення його професійної компетентності, перш за усе, потрібно чітко окреслити конкретні цілі, завдання, вправи та етапи проведення ігрового проектування. Вагомим внеском до підготовки та проведення педагогічної гри є визначення її безпосередніх учасників та «прогривання» конкретних ролей.

Так для проведення навчально-педагогічної гри на практичному занятті – імітації уроку «Я досліджую світ», «Мистецтва», «Математики» чи «Української мови» слід розробити технологічні організаційні етапи і врахувати перелічені аспекти.

Хід навчально-педагогічної гри.

1. Підготовчо-організаційний психологічний етап передбачає формування у студентів позитивного мотиваційного підходу до квазіпрофесійної педагогічної діяльності.

2. Планування гри включає вибір теми для гри та вузлових тем з програми для розробки проекту сценарію уроку згідно його дидактичної структури.

3. Цільові настанови колективу академічної групи полягають в остаточному закріпленні функціональних ролей згідно розробленого проекту сценарію навчально-педагогічної гри імітації (вчителі, учні, методисти, модератор) і роз'ясненні обов'язків, попередження помилок; підготовка

аудиторії, оснащення, дидактичних, мультимедійних засобів та художнього приладдя; підбір критеріїв та інструкцій для аналізу етапів гри.

4. Безпосереднє проведення гри передбачає вибір стратегій для викладача і студентів – ролі модератора для викладача; розігрування квазіпрофесійних ситуацій і дій студентами, які полягають у реалізації форм, методів, прийомів викладання на кожному етапі проєктованого уроку.

5. Аналіз і оцінювання гри – це визначення сильних і слабких сторін в діях студентів; оцінювання студентами-методистами змісту та методичного наповнення дидактичної структури проведеного уроку; педагогічної доцільності форм, методів, прийомів і засобів навчання на уроці образотворчого мистецтва, української мови, математики тощо конкретних дій і ситуацій, всієї гри; створення сприятливого мікроклімату для підведення загальних підсумків; рефлексія.

Проєктні технології на практичному занятті-імітації уроку «Математики» в початкових класах сприяють розвитку самостійної навчальної діяльності, об'єднуючи в систему теоретичні та практичні складові діяльності учнів, дозволяючи кожному відкрити, розвинути і реалізувати творчий потенціал своєї особистості. На перше місце виходять форми самостійної роботи учнів, сформовані не тільки на застосуванні набутих знань і умінь, а й на придбанні на їх основі нових. В основі методу проєктів лежить креативність, вміння орієнтуватися в інформаційному просторі і самостійно конструювати свої знання.

Проєктна діяльність на заняттях методики навчання математики дозволяє студентам робити власні відкриття, встановлювати цілі і досягати поставлені завдання. Проводячи роботу над проєктом з математики, студент формує здібності, виховує свою компетенцію (інформаційну, ініціативну, розумову, комунікативну), що є надзвичайно актуальним і відповідає новітнім запитам освіти. В ході проєктної діяльності з математики розвиваються універсальні навчальні вміння.

Є різноманітні типи проєктів для уроків математики у початковій школі, які дозволяють вчителю вирішувати різні дидактичні завдання. При організації роботи на уроках математики потрібно надавати велике значення віковим психофізіологічним особливостям дітей молодшого шкільного віку. Тобто теми дитячих проєктів вибирають зі змісту навчальних дисциплін або наближені до них.

Тем проєктів може бути багато. Це залежить від місця знаходження школи, кількості дітей у класі, можливостей школи, навколишнього середовища для збирання інформації. Відповідно до теми це може бути інформаційний, ігровий, прикладний, творчий або інший проєкт. Наприклад, в початковій школі при виконанні проєкту з математики можуть бути ефективними такі теми: цікава математика,

математичні загадки; математика в казках; математика на кухні; математика на городі; веселий задачник; без математики немає ремонту; геометричні тала в архітектурі і пам'ятниках; геометричні та в нашому будинку. Як люди навчилися вимірювати землю? Як планувати покупки? Що можна виміряти за допомогою ніг і рук? Так, при вивченні теми: «Периметр і площа прямокутника» учням можна запропонувати виконати проєкт, продуктом якого може бути виготовлення книжки-малятка. При цьому учнів класу можна розділити на 3 команди (по 4 особи). Для кожної групи запропонувати певну професію (наприклад: будівельники, вантажники, агрономи), відповідно якої знайти завдання на обчислення площі і периметра прямокутника.

Використання на заняттях методики навчання математики проєктних методів та завдань практичного характеру дозволить оптимізувати процес навчання математики в початкових класах, зробити його більш ефективним. Специфіку навчання математики методом проєктів демонструють наступні пізнавальні загальнонавчальні дії: формулювання пізнавальної мети; пошук інформації; структурування знань; вміння усвідомлено будувати мовне висловлювання; вибір найбільш ефективних способів вирішення завдання; рефлексія способів і умов дій; оцінка і контроль результатів діяльності. Доведено, що проведення занять з математики з використанням проєктних технологій сприяють розвитку універсальних навчальних дій, а саме пізнавальних загальнонавчальних дій.

Особливостями підготовки майбутніх учителів початкової школи до застосування у своїй роботі проєктної діяльності, окрім проєктування майбутньої педагогічної діяльності, є розвиток умінь орієнтуватися в інформаційному просторі, здатність до нетипового розв'язання поставлених задач, творчо-креативне мислення, розвиток критичного мислення, комунікативних здібностей до співпраці й роботи у колективі – колективної діяльності. Це дозволить майбутнім учителям початкової школи, здійснювати педагогічну діяльність на високому професійному рівні.

З огляду на те, що метод проєктів завжди орієнтований на самостійну діяльність здобувачів освіти – індивідуальну, парну, групову, яку студенти виконують протягом певного часу, він органічно поєднується з груповим підходом до навчання. Об'єднуючись в групи, майбутні учителі отримують певне завдання (тему проєкту), яке припускає розв'язування деякої проблеми, що передбачає, з одного боку, використання різноманітних методів, засобів навчання, а з іншої, інтегрування знань, умінь з різних галузей науки, техніки, технології, творчих галузей. Проблема проєкту, яку ми пропонуємо майбутнім учителям під час вивчення дисципліни «Інноваційні технології навчання

інтегрованого курсу «Я досліджую світ»», має бути соціально детермінованою, знайомою і цікавою для них. Наприклад: «Застосування комп'ютерних технологій на уроках «Я досліджую світ» та «Дизайн і технології», «Формування основ технологічної компетентності в учнів початкової школи у процесі хвильового занурення в умови STREAM-освіти», «Розвиток творчих здібностей у молодших школярів з особливими освітніми потребами на уроках «Я досліджую світ» у процесі конструювання (з використанням конструктора LEGO)», «Використання конструкторів LEGO в навчальному процесі для формування здоров'язбережувальної компетентності молодших школярів», «Використання проблемних ситуацій на уроках «Я досліджую світ» для розвитку критичного мислення молодших школярів в умовах реалізації концепції НУШ», «Особливості використання прийомів роботи техніки на уроках «Я досліджую світ» в освітньому середовищі Нової української школи», «Дидактичні умови використання кооперативних форм навчальної діяльності на уроках «Я досліджую світ» в освітньому середовищі Нової української школи», «Доповнена реальність як засіб формування природничої компетентності молодших школярів в освітньому середовищі Нової української школи», «Формування природничої компетентності молодших школярів засобами віртуальних екскурсій (подорожей)», «Формування громадянської компетентності молодших школярів засобами візуалізації на уроках «Я досліджую світ» у початковій школі» тощо.

Результати виконаних проєктів презентуються на лабораторних заняттях з методик навчання освітніх галузей: якщо це теоретична проблема, то конкретне її розв'язання, якщо практична, конкретний результат, готовий до впровадження. Презентуються результати проєктів у вигляді відеофільмів, постерів, інтелект-карт, структурно-логічних схем, лепбуків, PowerPoint-презентацій, Web-сторінок тощо).

На практичних заняттях з фахової дисципліни «Методика навчання мистецької освітньої галузі» пропонуємо опрацювати дидактичні структури уроків образотворчого мистецтва різних типів та розробити детальні проєкти конспектів цих уроків для 1-4 класів: визначити освітні, розвивальні, виховні цілі уроку; визначити ефективні методи, прийоми і форми організації навчання на кожному етапі уроку для досягнення означених цілей; прокоментувати методику варіанту підготовки і проведення кожного етапу уроку щодо його психолого-дидактичної сутності та предметного змісту; підготуватися до ігрової імітації проведення уроків образотворчого мистецтва різних типів за пропонованою тематикою та здійснити їх методичний аналіз:

– проєкту-конспекту колективної творчої роботи на тему: «Казкове місто» для 1 класу;

– проєкту-конспекту уроку опанування основ образотворчої грамоти на тему: «В небі над полями райдуга-дуга» для 2 класу;

– проєкту-конспекту комбінованого уроку ілюстрування на тему: «Рукавичка» для 3 класу;

– проєкту-конспекту уроку самостійної творчої роботи на тему: «Сонячні барви золотої осені» для 4 класу.

З метою ознайомлення з інноваційними педагогічними технологіями викладання фахових дисциплін, пропонуємо до розгляду на практичному занятті з «Дидактики початкової освіти» на тему: «Методики початкової освіти – педагогічні науки» серію завдань творчих проєктів для опрацювання особливостей методик формування мовної, читацької, математичної, природничої, громадянської, історичної, мистецької компетентності з елементами альтернативних технологій зарубіжної педагогіки. Зокрема, підготувати індивідуальні творчі проєкти на теми: «Сучасна початкова освіта в країнах Західної Європи: Великобританії, Нідерландів, Німеччини, Франції», «Особливості початкової освіти в Японії», «Тенденції початкової освіти в країнах Східної Європи: Польщі, Словаччини, Чехії, Угорщини, Румунії», «Викладання мовних, математичних, природничих та мистецьких дисциплін на першому етапі вальдорфської школи», «Дослідження навколишнього світу в системі освіти і виховання Марії Монтесорі».

З метою обговорення та захисту проєктів на задану тематику, влаштовуємо групові та міжгрупові дискусії зі студентами спеціальності 013 Початкова освіта. Дискусії вважаються успішними, коли студенти отримують запитання завчасно і готують індивідуальні творчі проєкти, що дозволяють професійно дискутувати, використовуючи новий досліджуваний матеріал і наведені у ньому конкретні факти.

Відстоювання обраної позиції впроваджується під час практичного заняття із елементами імітаційних проєктних технологій, де студент має нагоду проілюструвати її на прикладі фрагментів уроків або фрагментів роботи над окремими видами професійно спрямованих творчих завдань. Практичні заняття носять практико-орієнтований характер: студенти не просто відтворюють знання, які отримали під час лекцій, а висловлюють та захищають власну позицію, проєктують діяльність учителя та дітей під час кожної педагогічної ситуації, що можлива на реальному уроці; здійснюють розбір конкретних методичних ситуацій, дають їм оцінку з різних позицій – учителя та методиста. Зазначимо, що розгортання педагогічної ситуації, яка проєктується, є, насамперед, невизначеним явищем і залежить від дій «учителя» та дій «дітей»; у такий спосіб формується не лише предметний, а й соціальний контекст майбутньої професійної діяльності.

Інноваційні методичні підходи до забезпечення процесу професійної підготовки майбутніх фахівців початкової освіти спонукають переорієнтацію на індивідуально-диференційовану, студентоцентровану, особистісно орієнтовану модель навчання; впровадження електронних методів, засобів і технологій діагностики знань студентів; організацію самоосвітньої діяльності із залученням інформаційно-комунікаційних технологій, Інтернет-джерел, та різноманітних освітніх платформ. Зокрема завданнями для проектного навчання студентів може слугувати пропозиція проаналізувати альтернативні програми розвитку інтелектуально та творчо обдарованих дітей молодшого шкільного віку «Інтелект України», «На крилах успіху», «Росток», «Радість творчості», «Стежинки у Всесвіт», «Вальдорфська педагогіка» на сайті МОН України та підготувати індивідуальні дослідницькі професійно спрямовані проекти з метою розкриття можливостей та оцінки їхнього упровадження у практику сучасних закладів загальної середньої освіти.

З метою реалізації мети та завдань студентоцентрованого підходу у навчанні нами розроблено та впроваджено інтерактивні методичні комплекси фахових дисциплін, які згідно із сучасними вимогами подаються студентам в електронному вигляді на CD, або у форматі Інтернет-сторінки у віртуальній бібліотеці університету на сайті центру дистанційного навчання. Склад та структура комплексів включає різні навчальні засоби – друковані, відеоматеріали, комп'ютерні навчальні програми – тобто традиційні елементи та інформаційно-методичні ресурси – це електронні посібники, мультимедійні посібники, довідково-інформаційні системи, завдання для самостійного навчання та методичні рекомендації для виконання індивідуальних проектів. Для розроблення таких програм використовувалися пакети Microsoft Word, Excel, Microsoft Power Point, Corel Draw, Open Office. orgImpress, Teach Book Constructor та інші.

Погоджуємося з науково-педагогічними поглядами В. Орлова, який підкреслює, що ігрове проектування «... цінне своєю мотивацією, особливим творчим станом особистості. Активізація особистісних функцій забезпечується таким змістом, який може вплинути на цілісність особистісного світосприйняття, ієрархію смислів, професійний статус. Переживання педагогічних ситуацій в ігровій формі, як спосіб існування особистісного досвіду, виникає за умов суб'єкт-суб'єктних форм навчальної

взаємодії (спілкування-діалог, психологічна і феноменологічна рефлексія, смислоутворення)» [7].

Висновки. Отже, впровадження технологій проектного навчання як концептуальної основи контекстного підходу дає змогу реалізувати завдання формування професійної готовності майбутнього вчителя початкової школи.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Готтинг В. В. Подготовка педагога профессионального обучения на основе компетентностного подхода, **И. В. Войтова**, ред. *Материалы международной научно-практической конференции «Инновации и подготовка научных кадров высшей квалификации в Республике Беларусь и за рубежом»*. Минск : ГУ «БелИСА», 2008. С. 57.
2. Коваль Л. В. *Професійна підготовка майбутніх учителів у контексті розвитку початкової освіти* : [монографія]. Донецьк : ЛАН-ДОН-XXI, 2012.
3. Кузьмінський А. І. та Тарасенкова Н. А. *Наукові засади методичної підготовки майбутнього вчителя*. Черкаси : Вид. ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2009.
4. Лук'янова Л. Б. Технологія організації проектної діяльності. *Імідж сучасного педагога*. 2009. № 10. С. 16–21.
5. Морева Н. А. *Технологии профессионального образования : Учебное пособие для студентов высших учебных заведений*. Москва : Издательский центр «Академия», 2008. С. 30.
6. Нагаєв В. М. *Методика викладання у вищій школі : Навчальний посібник*. Київ : Центр учбової літератури, 2007. С. 114.
7. Орлов В. Ф. *Професійне становлення вчителів мистецьких дисциплін*: [монографія]. Київ : Наукова думка, 2003. С. 264.
8. Панфилова А. П. *Инновационные педагогические технологии: Активное обучение : учебное пособие для студентов учреждений высшего профессионального образования*. Москва : Издательский центр «Академия», 2012. С. 57.
9. Пометун О. Компетентнісний підхід – найважливіший орієнтир розвитку сучасної освіти. *Рідна школа*. 2005. № 1. С. 65–69.
10. Скворцова С. І. Формування професійної компетентності майбутнього вчителя на засадах контекстного навчання. *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи*. 2010. № 35. С. 66–71.
11. Clelland, D. Mc. and Mansfield, B. *Testing for competence rather than for «intelligence»*. American psychologist. San Francisco, 1973.
12. Raven, D., Hoffman, T. and Linard, M. *Education, values and society: the objectives of education and the nature and development of competence*. London, New York : The psychological corporation, 1977.